

Ohlsdorf Kirkegaard, Hamborg.

Af Overassistent, Havebrugskandidat *A. Hilsøe.*

Fra Hamborgs City tager man med den elektriske Højbane nordpaa til Forstaden Ohlsdorf, hvis Højbanestation bærer samme Navn, og lige over for Stationen ligger Hovedindgangen til Kirkegaarden Ohlsdorf, Tysklands – og sikkert dermed ogsaa Europas – største Kirkegaard med et Areal paa 408 ha. Et privat Vognmandsfirma har Monopol paa Omnibilkørsel paa Kirkegaarden fra Hovedindgangen til Kapel Nr. XIII i den modsatte Ende og tilbage igen, en Tur paa ialt 7 km for 20 Pf. frem og 20 Pf. hjem igen. Kapel Nr. XIII er det nyeste Kapel paa den yngste Del af Kirkegaarden, af hvilken Grund dette benyttes mest. Der er dog kun 12 Kapeller ialt, idet Kapel Nr. II endnu ikke er bygget, men kun projekteret.

Kirkegaarden deles efter den Maade, den er anlagt paa, i to omtrent lige store Dele, en landskabelig og en arkitektonisk Del. I den landskabelige Del, der er den ældste – planlagt og paabegyndt af Kirkegaardsdirektør Cordes i 1875 – har man søgt at skjule Gravstederne ved store Parkanlæg helt uden Grave eller kun med enkelte, større Familiegrave, og de nødvendige Kvarterer med Liniegrave og mindre Familiegravsteder er skjult fra Hovedvejene ved Træer og Buske, saa denne Del nærmest ligner en „Skovkirkegaard“. Den arkitektoniske Del, som er tegnet og paabegyndt af Direktør Linné i 1919 og stadig udvides, er Eksemplet paa en moderne Kirkegaard, hvor Pladsen er godt udnyttet, idet Terrænet er inddelt i regelmæssige Afdelinger, som igen er delt i mindre „Gravgaarde“ ved Hjælp af smukke Hække, og det hele er harmonisk forbundet ved en praktisk og smuk Vejføring. Hele Kirkegaarden er

Parti fra den nyere Del af Ohlsdorf Kirkegaard.

gennemdrænet, og Drænvandet samles i den landskabelige Del i smaa, idylliske „Skovsøer“, hos Linné i rektangulære, rolige Bassiner, hvortil er knyttede smukke Anlæg. Hovedvejene har Navne og er meget brede med et Anlæg i Midten og Rabatter eller Busketter paa Siderne, og de forskellige Strækninger er beplantede med forskellige, karakteristiske Allétræer for at lette Orienteringen, hvilket nok kan være nødvendigt paa en saa stor Kirkegaard.

Turnus er 25 Aar i Familiegrave og 20 Aar i Liniegrave. Der begraves kun i almindelig Dybde.

Lidt Statistik herfra er ikke kedeligt: Der finder aarlig 12,000 Begravelser Sted. Der beskæftiges 6–800 Mand, som i Lønninger tilsammen faar udbetalt 2 Millioner Mark aarlig. Kirkegaarden er 12 km i Omkreds og har 18 km Hovedveje, der maa befærdes med Biler. Hvor mange Hundrede, ja maaske Tusinde km Gange, der er ialt, vides desværre ikke. Her er eget Vandværk med en samlet Ledning paa 80 km, som bringer Vandet rundt til 2600 Vandposter.

Selvfølgelig hører der et stort Gartneri og Planteskole til Kirkegaarden, som har Monopol paa Anlæg og Vedligeholdelse af Gravstederne, hvilket giver en artig, aarlig Indtægt.

Grave og Vandbassin i den nyere Del paa Ohlsdorf Kirkegaard.
Foto: „Gartenschönheit“.